

**ESTADÍSTICA DE COMERÇ EXTERIOR I
INTRACOMUNITARI, 2002**

ANÀLISI DELS PRINCIPALS RESULTATS

ESTADÍSTICA DE COMERÇ EXTERIOR I INTRACOMUNITARI, 2002

ANÀLISI DELS PRINCIPALS RESULTATS

1. CARACTERÍSTIQUES GENERALS

Les exportacions de la Comunitat Valenciana durant l'any 2002 se situaren en 16.953 milions d'euros, amb un creixement del 6,3% respecte a 2001, i les importacions, van ascendir a 13.985 milions d'euros, el que representa un increment del 3,1% sobre l'any anterior. El comportament més expansiu de les exportacions ha situat la taxa de cobertura (exportacions sobre importacions) en el 121%, 3 punts per damunt de la taxa del 2001.

Amb estes dades, la taxa mitjana de creixement anual acumulatiu en el quinquenni 1998-2002 arriba a un 5,8% per a les exportacions i un 9,4% per a les importacions; les majors taxes s'aconsegueixen en els anys 2000 i 2002.

El creixement ja mencionat de les exportacions de la Comunitat Valenciana amb respecte a l'any 2001 del 6,3% suposa una variació de més del doble que l'experimentada per les exportacions a nivell nacional (2,7%). Per la seua banda les exportacions de productes agrícoles realitzades des de la Comunitat Valenciana creixen un 13,0%, mentres que les de productes industrials augmenten un 4,9%, una taxa molt semblant a la de l'any 2001. Estes dos taxes de creixement també doblen a les que es produïxen en l'evolució de les exportacions agrícoles i industrials en el conjunt de l'Estat (5,0% i 2,4% respectivament).

Amb aquests resultats, la participació relativa de les nostres exportacions sobre les del conjunt de l'Estat se situa en el 12,7 %. Esta quota es duplica si es consideren les exportacions de productes agrícoles (24,1%) i descendix lleugerament per als productes industrials (11,5%) (vegeu quadro 1).

Per la part de les importacions, la participació relativa de la Comunitat és menys significativa ja que suposa un 8,0% sobre el total nacional. Esta quota és un poc més elevada en els productes agrícoles (9,7%) que en els industrials (7,9%).

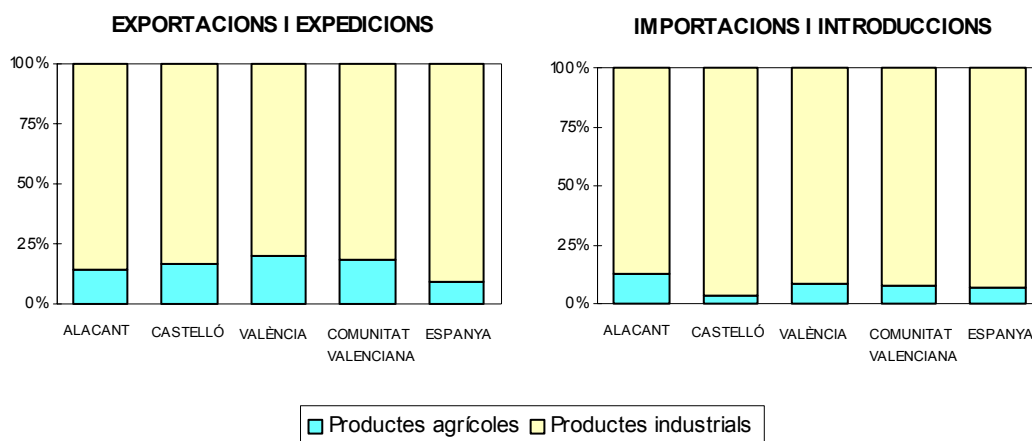
Desagregant la composició de les compres i vendes a l'exterior realitzades des de la Comunitat Valenciana, s'observa que el predomini dels productes industrials sobre els agrícoles és més acusat en les importacions (92% i 8% del total, respectivament) que en les exportacions (82% i 18%).

Quadre 1: Dades agregades de comerç exterior i intracomunitari. Comunitat Valenciana i Espanya

	Exportacions i expedicions			Imports i introduccions			Taxa de cobertura (%)
	Total	Agrícoles	Industrials	Total	Agrícoles	Industrials	
Any 2002 (milers d'euros)							
Alacant	3.789.645	536.840	3.252.805	1.878.639	238.354	1.640.285	202
Castelló	3.670.712	613.300	3.057.412	2.029.354	66.868	1.962.486	181
València	9.492.244	1.898.212	7.594.032	9.792.203	801.322	8.990.881	97
COM. VALENCIANA	16.952.601	3.048.353	13.904.248	13.984.885	1.106.544	12.878.341	121
Espanya	133.267.678	12.663.552	120.604.126	175.267.866	11.393.125	163.874.741	76
% C. Valen./Espanya	12,7	24,1	11,5	8,0	9,7	7,9	
Variació 2001-2002 (%)							
Alacant	0,4	7,8	-0,7	-12,9	-5,5	-13,9	
Castelló	3,4	3,7	3,4	-6,7	3,7	-7,1	
València	10,0	18,1	8,1	6,1	0,8	6,6	
COM. VALENCIANA	6,3	13,0	4,9	3,1	-0,5	3,4	
Espanya	2,7	5,0	2,4	1,2	3,6	1,0	

En l'àmbit provincial, València lidera el comerç exterior de la nostra Comunitat, amb el 56% de les exportacions regionals, el 70% de les importacions i una taxa de cobertura del 97%, el que indica que les importacions superen les exportacions. Alacant i Castelló, amb quotes de mercat sensiblement inferiors, gaudeixen d'una millor posició exportadora, amb xifres de vendes que superen àmpliament les d'adquisicions i taxes de cobertura del 202% i 181% respectivament.

Gràfic 1: Distribució del comerç exterior i intracomunitari per tipus de productes. Comunitat Valenciana i Espanya, 2002

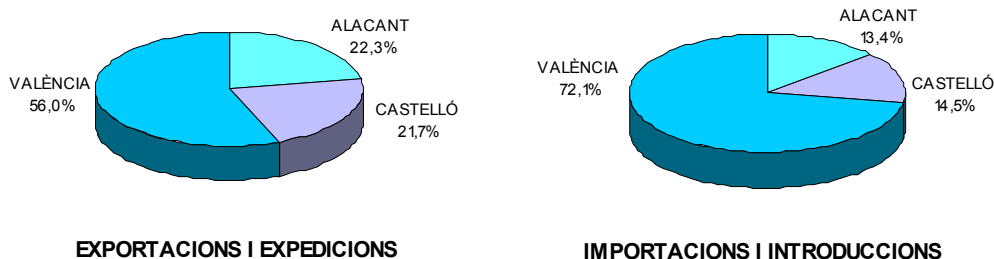
L'evolució de les exportacions ha sigut positiva en les províncies de Castelló i València, amb uns increments respecte al 2001 del 3,4% i 10,0% respectivament. No obstant, en la província d'Alacant han romàs pràcticament estables les vendes a l'exterior. Quant a les importacions, a Alacant i Castelló s'han produït descensos del -12,9% i -6,7% respectivament, mentres que en la província de València s'ha produït un augment del 3,1% respecte a les xifres de l'any 2001. Com a

resultat, les taxes de cobertura en les tres províncies han experimentat augments (27 punts a Alacant, 18 punts a Castelló i 3 punts a València).

Per productes, les exportacions agrícoles tenen major pes relatiu a València (20,0%) i Castelló (16,7%) que a Alacant (14,2%). En relació amb l'any 2001, les exportacions agrícoles augmenten un 18,1% a València, 7,8% a Alacant i 3,7% a Castelló. Per la part dels productes industrials també s'han produït increments respecte al 2001 en dos províncies (8,1% a València i 3,4% a Castelló), mentres que han descendit lleugerament a Alacant (-0,7%).

Respecte a les importacions, l'evolució per províncies mostra majors diferències. Les importacions agrícoles s'han incrementat un 3,7% a Castelló i el 0,8% a València i han descendit un 5,5% a Alacant. D'altra banda, les importacions industrials han augmentat un 6,6% a València i han descendit un 13,9% a Alacant i un 7,1% a Castelló.

Gràfic 2: Distribució del comerç exterior i intracomunitari per províncies, 2002

2. COMERÇ EXTERIOR I INTRACOMUNITARI PER ÀREES I PAÏSOS

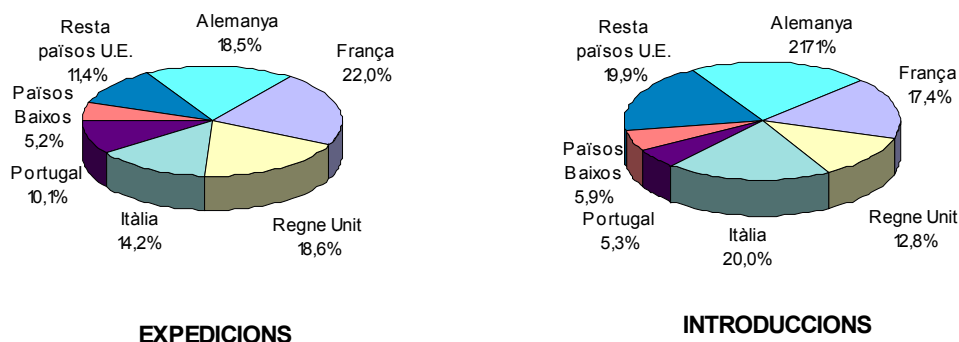
2.1. Destinació de les exportacions i expedicions

La major part de les exportacions valencianes, concretament el 75%, tenen com a destinació algun país europeu. Dins d'este continent, el grup de països que formen la Unió Europea (UE) constitueix el principal client de la Comunitat Valenciana al concentrar el 66% de les vendes exteriors realitzades en l'any 2002 (vegeu quadre 2).

L'increment respecte al 2001 de les exportacions dirigides a l'àmbit dels nostres socis comunitaris ha sigut del 7,2%, consolidant l'evolució positiva de les exportacions cap a este grup de països que s'està produint ininterrompudament des de 1992.

Entre el grup de països que componen la UE, els clients principals són França (14,6%), Regne Unit (12,3%), Alemanya (12,2%) i Itàlia (9,4%). Les vendes a estos quatre països representen en conjunt pràcticament la meitat de les exportacions totals de la Comunitat Valenciana durant 2002. Comparant amb les xifres de l'any anterior, s'observa que han augmentat les vendes destinades a Regne Unit (14,0%), França (10,2%), Itàlia (4,8%) i Alemanya (2,4%).

Gràfic 3: Distribució del comerç intracomunitari amb la UE per països. Comunitat Valenciana, 2002

Altres països que destaquen en l'àmbit de la UE pel volum de les seues compres a la Comunitat Valenciana són Portugal, Països Baixos i Bèlgica.

El continent americà constitueix la destinació del 12% del total de les vendes realitzades des de la Comunitat a l'exterior, amb un creixement del 2,4% respecte a l'any anterior. Estats Units, principal client en este mercat, concentra el 6,7% de les nostres exportacions, que han augmentat tan sols un 0,5% respecte al 2001. Estes xifres signifiquen una lleugera recuperació de les vendes al mercat nord-americà, ja que l'any anterior s'havia produït un descens. La penetració de les nostres vendes exteriors en la resta de països del continent americà és menys significativa.

Quadre 2: Exportacions i expedicions per zones geogràfiques i països, 2002

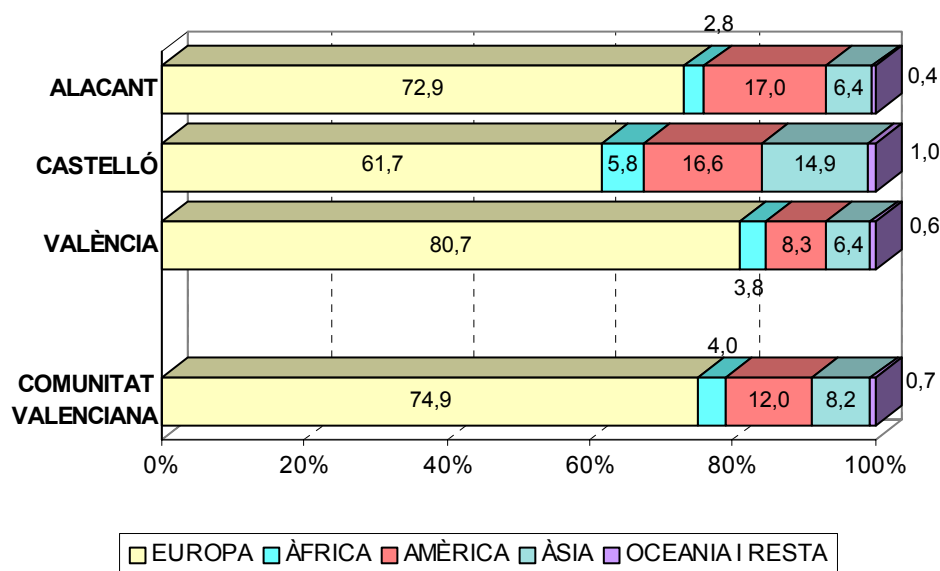
	Milers d'euros					Variació 2001-2002 (%)			
	Comunitat Valenciana		Alacant	Castelló	València	Comunitat Valenciana	Alacant	Castelló	València
	Total	%							
EUROPA	12.690.302	74,9	2.764.056	2.263.876	7.662.370	7,7	2,5	3,3	11,2
UE	11.255.664	66,4	2.540.042	1.825.056	6.890.565	7,2	1,6	2,2	10,9
França	2.469.755	14,6	639.441	388.211	1.442.103	10,2	4,2	3,5	15,1
Regne Unit	2.091.024	12,3	455.563	308.150	1.327.312	14,0	5,1	10,0	18,4
Alemanya	2.077.050	12,3	451.768	289.602	1.335.681	2,4	-5,6	-1,9	6,5
Itàlia	1.600.111	9,4	270.635	199.101	1.130.375	4,8	10,2	-5,2	5,5
AMÈRICA	2.037.803	12,0	642.590	610.675	784.539	2,4	-1,7	0,7	7,5
Estats Units	1.136.910	6,7	412.172	319.628	405.109	0,5	4,4	0,6	5,7
ÀSIA	1.398.527	8,2	244.419	547.392	606.716	-4,2	-14,7	4,4	-6,6
Aràbia Saudita	244.755	1,4	34.433	135.314	75.008	-5,8	-10,5	3,8	-18,5
ÀFRICA	672.777	4,0	104.394	211.831	356.553	10,0	-1,0	9,3	14,1
OCEANIA I RESTA	112.766	0,7	15.592	218	60.464	46,8	-5,5	-99,2	82,9
TOTAL	16.952.601	100,0	3.789.645	3.670.712	9.492.244	6,3	0,4	3,4	10,0

L'import de vendes dirigides al continent asiàtic representa un 8,2% sobre el total de les exportacions de la Comunitat Valenciana en el 2002. En este cas, s'ha produït un descens del 4,2% respecte a les xifres del 2001.

Entre els països asiàtics destaca com primer client Aràbia Saudita, país que ha descendit les seues compres un 5,8% respecte a l'any anterior. Altres països que cal mencionar són Israel i Japó, també amb descensos en les seues adquisicions de productes valencians del 30% en el primer d'ells i d'un 14% en el segon.

El continent africà rep únicament un 4% de les nostres exportacions. Este mercat ha registrat un augment del 10% respecte al 2001. Dins d'este continent, són els països del Magrib (Marroc, Algèria i Tunísia) els principals compradors de productes valencians.

Gràfic 4: Distribució de les exportacions i expedicions per continents de destinació. Comunitat Valenciana, 2002

Des de la perspectiva provincial, València mostra el major grau de concentració geogràfica de les exportacions, amb un 72% destinades a la UE. A Alacant la diversificació és un poc major, amb una quota per a la UE del 67% i una destacada quarta posició d'Estats Units en el rànquing de països clients, al qual es dirigeix l'11% de les exportacions alacantines. Castelló presenta la major diversificació en els seus mercats amb una menor quota per a la UE (50%) i majors proporcions per a altres destinacions com els països de l'Est d'Europa (8%), l'OPEP (9%) i Amèrica Llatina (7%).

2.2. Origen de les importacions i introduccions. Balança comercial

Igual que ocorre amb les exportacions, la major part de les importacions de la Comunitat Valenciana durant l'any 2002 provenen del continent europeu (66%) sent els països que formen la UE els nostres principals subministradors. D'este grup de països prové el 58,5% de les compres exteriors realitzades, amb un increment respecte al 2001 del 2,5% (vegeu quadre 3).

La balança comercial de la Comunitat respecte a la UE ha mantingut un any més un elevat saldo positiu de quantia superior al registrat en el 2001 (3.077 milions d'euros) i una significativa taxa de cobertura (137%). No obstant això, des de la constitució del Mercat Únic en 1993, el creixement acumulat de les importacions procedents dels socis comunitaris entre el dit any i el 2002 (174,5%) ha superat el de les exportacions (133%).

Els nostres principals proveïdors en l'àmbit de la UE són Alemanya (13%), Itàlia (12%), França (10%) i Regne Unit (7,5%), països que també encapçalen el rànquing de primers clients. Com podem observar, les importacions procedents d'estos quatre països suposen en conjunt un 42% sobre el total d'adquisicions valencianes, quota pròxima a la que s'obté per la part de les exportacions. Respecte a l'any anterior les importacions d'Alemanya i França s'han vist incrementades, en especial les procedents del primer (9,5%). D'altra banda, les compres procedents d'Itàlia i Regne Unit han patit uns descensos al voltant del 2%.

El saldo de la balança comercial presenta valors positius respecte a Regne Unit, França i Alemanya, amb elevades taxes de cobertura del 200%, 173% i 117%, respectivament. Al contrari, les transaccions comercials realitzades amb Itàlia mostren des de 1995 un saldo de signe negatiu, amb una taxa de cobertura durant el 2002 del 98%. Este país junt amb Bèlgica, Luxemburg e Irlanda formen el conjunt de països membre de la UE respecte als quals la balança comercial de la Comunitat Valenciana presenta saldo negatiu, és a dir, s'importa més que s'exporta.

Quadre 3: Importacions i introduccions per zones geogràfiques i països, 2002

	Milers d'euros					Variació 2001-2002 (%)			
	Comunitat Valenciana		Alacant	Castelló	València	Comunitat Valenciana	Alacant	Castelló	València
	Total	%							
EUROPA	9.269.289	66,3	1.346.817	981.248	6.941.225	4,1	-1,3	0,5	5,8
UE	8.178.090	58,5	1.204.462	657.608	6.316.020	2,5	-3,1	-9,1	5,0
Alemanya	1.770.828	12,7	234.929	73.680	1.462.219	9,5	3,1	-11,2	11,9
Itàlia	1.633.708	11,7	409.917	293.939	929.852	-2,2	-0,2	-12,7	0,8
França	1.425.739	10,2	139.493	89.080	1.197.167	1,4	-9,2	-9,2	3,7
Regne Unit	1.043.190	7,5	95.584	43.008	904.599	-2,1	-6,1	-21,5	-0,4
AMÈRICA	1.270.644	9,1	184.771	156.063	929.810	-0,5	0,5	-37,8	10,4
Estats Units	598.745	4,2	115.104	61.823	421.818	-10,3	3,6	-33,6	-9,1
ÀSIA	2.031.788	14,5	482.374	155.810	1.393.604	1,1	4,8	-26,4	4,1
Xina	793.538	5,7	222.194	31.263	540.080	5,3	8,3	-15,7	5,7
ÀFRICA	1.364.208	9,8	147.016	726.460	490.732	2,4	0,7	0,3	6,5
OCEANIA I RESTA	48.956	0,4	2.351	9.773	36.832	14,2	-26,9	-17,8	32,7
TOTAL	13.984.885	100,0	2.163.328	2.029.354	9.792.203	3,1	0,2	-6,7	6,1

En l'àmbit provincial les importacions procedents de la UE tenen el major pes relatiu en la província de València (65%) i una quota inferior a Alacant (56%) i a Castelló (32%), amb elevades taxes de cobertura en estes dues últimes (211% a Alacant i 278% a Castelló); València se situa a gran distància (109%).

Respecte al mercat americà, les importacions procedents dels Estats Units representen un 4,2% sobre el total de les compres realitzades per la Comunitat Valenciana a l'exterior, amb un descens

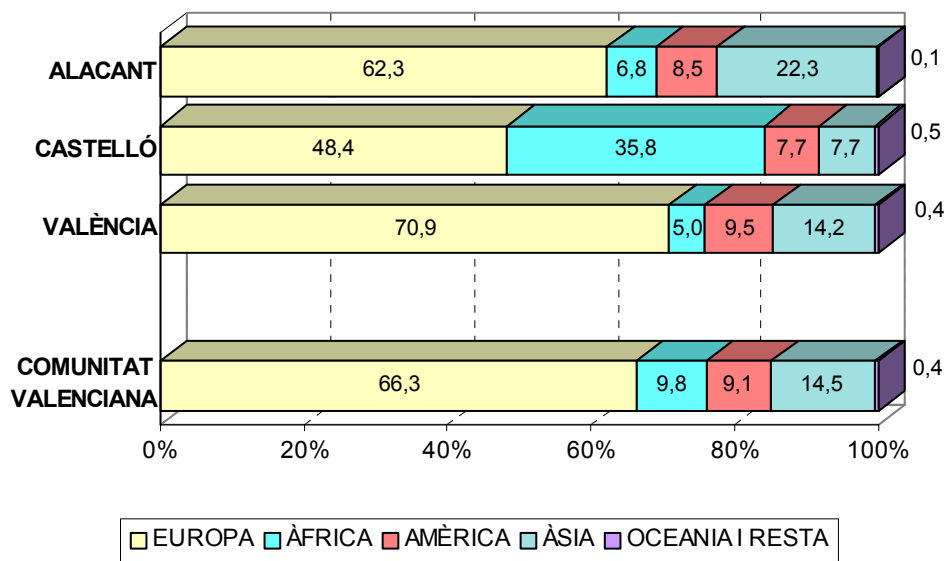
del 10,3% respecte a la xifra del 2001. La resta de països americans tenen quotes d'escassa rellevància, ja que en conjunt tan sols suposen el 4,9% del total de les adquisicions de la Comunitat.

Les importacions del continent asiàtic tenen una participació relativa conjunta del 14,5% sobre el total de les compres exteriors valencianes durant 2002 i han augmentat tan sols un 1,1% respecte a l'any anterior, a pesar dels increments superiors al 4% de les compres procedents de països com Xina i Índia.

Quant a les importacions d'origen africà representen un 9,8% sobre el total regional, la major part procedents de Nigèria (2%).

Entre els orígens geogràfic de les importacions per províncies cal destacar Xina, que ocupa el tercer lloc en el rànquing de països proveïdors de la província d'Alacant i el sisé en el cas de València, i Nigèria que constitueix el principal subministrador de Castelló amb un 12%, del total de les importacions d'esta província, materialitzades en adquisicions de petroli.

Gràfic 5: Distribució de les importacions i introduccions per continents d'origen. Comunitat Valenciana, 2002

3. COMERÇ EXTERIOR I INTRACOMUNITARI PER PRODUCTES

3.1. Principals productes exportats

Per a descriure la composició del comerç exterior i intracomunitari de la Comunitat Valenciana per productes és de gran utilitat la classificació a nivell de partides aranzelàries (4 dígits) que proporciona l'Arancel Integrat Comunitari (TARIC) i que es corresponen amb agrupacions de productes bastant homogenis.

Les principals partides exportades des de la Comunitat Valenciana corresponen a *Vehicles automòbils* (16% del total), *Taulells i rajoles* (11,2%), *Cítrics* (10,7%) i *Calçat amb la part superior de cuir* (6,9%). Estes mercaderies, junt amb *Parts i accessoris de vehicles automòbils*, representen el 48% del total de les exportacions valencianes per al 2002 (vegeu quadre 4), encara

que el seu comportament respecte a les xifres del 2001 ha sigut desigual: mentre els *Vehicles automòbils* i els *Cítrics* han experimentat un creixement de prop del 16%, les *Parts i accessoris de vehicles automòbils* han augmentat un 42% i el *Calçat amb la part superior de cuir* descendeix un 1,6%.

Quadre 4: Principals productes exportats per partides. Comunitat Valenciana, 2002

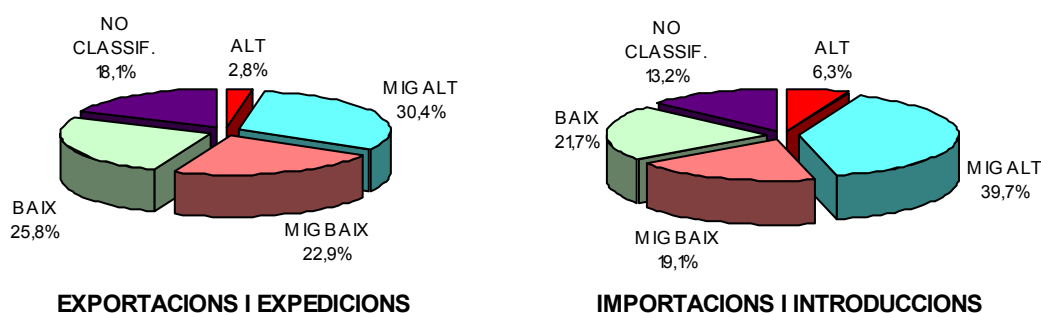
Ordre	Partides	Milers d'euros	%	% acumulat	Variació 2001-2002 (%)
1	87.03 Vehicles automòbils	2.695.569	15,9	15,9	16,4
2	69.08 Taulells i rajoles	1.902.030	11,2	27,1	4,6
3	08.05 Cítrics	1.811.574	10,7	37,8	16,1
4	64.03 Calçat amb la parte superior de cuir	1.170.992	6,9	44,7	-1,6
5	87.08 Parts i accessoris de vehicles automòbils	553.035	3,26	48,0	42,0
6	32.07 Pigments i colors,... per a ceràmica	437.639	2,6	50,6	10,5
7	94.03 Els altres mobles i les seues parts	365.706	2,2	52,7	0,4
8	95.03 Els altres joguets	185.120	1,1	53,8	29,2
9	25.15 Marbres i altres pedres calcàries	168.104	1,0	54,8	-1,6
10	68.02 Pedra de talla o de construcció treballada	154.188	0,9	55,7	7,9
	Resta de partides	7.508.643	44,3	100,0	

Entre les principals destinacions d'estes partides destaquen Regne Unit (29,5%) i Itàlia (24%) per als *Vehicles automòbils*; els *Taulells i rajoles* es dirigeixen preferentment a Estats Units (12%) i Regne Unit (9%); els *Cítrics* a França i Alemanya (25% a tots dos) i el *Calçat amb la part superior de cuir* a França (18%) i Estats Units (15%).

En l'àmbit provincial, es manté el predomini de les exportacions de *Taulells i rajoles* a Castelló, on arriben a la meitat de les vendes exteriors provincials, del *Calçat amb la part superior de cuir* a Alacant (30%) i dels *Vehicles automòbils* i *Parts i accessoris de vehicles automòbils* a València (27%). El rànquing de les principals partides exportades en cada una de les províncies mostra el major grau de concentració a Castelló, on les 20 primeres partides representen un 90% sobre el valor total de les exportacions provincials. Alacant ocupa una posició intermèdia al situar-se la quota anterior en un 67%, mentre que a València s'observa la major diversificació, descendint este percentatge fins a un 62%.

La classificació dels productes industrials segons el seu nivell tecnològic elaborada per la OCDE ens ofereix una visió addicional de la composició del comerç exterior de la Comunitat Valenciana. Les exportacions de productes industrials d'alta tecnologia com aeronaus, equips informàtics o productes farmacèutics, suposen tan sols el 2,8% del total de les exportacions industrials de la Comunitat per a l'any 2002. El grup de productes amb major pes en el conjunt de les vendes a l'exterior és el que incorpora un nivell tecnològic mitjà alt, amb un 30,4% del total, per la seua importància destaquen els vehicles automòbils i els productes químics. Els productes amb nivell tecnològic mitjà baixa suposen el 22,9% del total, principalment taulells. Per últim, els productes amb un nivell tecnològic més baix representen el 25,8% de les exportacions valencianes durant 2002. Dins d'este últim grup es troben sectors molt representatius de l'economia valenciana, com són el tèxtil i el calçat.

Gràfic 6: Distribució del comerç exterior i intracomunitari dels productes industrials segons el contingut tecnològic. Comunitat Valenciana, 2002

Diferenciant la composició de les exportacions en funció de la classificació de béns segons la seua destinació final, predominen les exportacions de béns de consum (54%) enfront de béns intermedis (40%) i béns de capital (5%). No obstant això, en els últims anys els béns intermedis han guanyat pes de forma continuada en el volum global de les nostres exportacions a costa dels béns de consum, mentre que els béns de capital, de caràcter minoritari, han mostrat una evolució més irregular.

3.2. Principals productes importats

Les importacions de la Comunitat Valenciana mostren una diversificació molt major que les exportacions. Basta assenyalar que les 10 partides amb major quota en les nostres importacions representen en el seu conjunt únicament el 31% del total de les compres realitzades a l'exterior, percentatge que se situa en un 40% si s'amplia el recorregut fins a les 20 primeres partides importades. Aquestes xifres són sensiblement inferiors a les quotes que s'obtenen del rànquing de principals partides exportades (56 % i 63% per a les 10 i 20 primeres partides, respectivament).

El primer lloc en la llista de productes importats correspon a *Parts i accessoris de vehicles automòbils*, amb un 6,5% sobre el total de les adquisicions realitzades. A continuació se situen els *Olis crus de petroli* (6,3%), els *Vehicles automòbils* (6,1%) i els *Motors d'explosió* (2,8%). El conjunt de les 10 primeres partides aranzelàries han experimentat, en general, augments notables exceptuant els *Olis crus de petroli* y els *Productes laminats plans de ferro o d'acer* que han descendit (vegeu quadre 5).

Quadre 5: Principals productes importats per partides. Comunitat Valenciana, 2002

Ordre	Partides	Milers d'euros	%	% acumulat	Variació 2001-2002 (%)
1	87.08 Parts i accessoris de vehicles automòbils	908.443	6,5	6,5	14,3
2	27.09 Olis crus de petroli	882.899	6,3	12,8	-12,5
3	87.03 03 Vehicles automòbils per a transport de persones (menys de 10)	854.961	6,1	18,9	8,8
4	84.07 Motors d'explosió	392.191	2,8	21,7	103,2
5	27.10 Olis de petroli no crus	347.361	2,5	24,2	7,4
6	72.08 Productes laminats plans de ferro o d'acer sense xapar	204.158	1,5	25,7	-19,9
7	03.07 Mol·luscs	191.637	1,4	27,1	8,7
8	88.02 Les altres aeronaus (pe: helicòpters i avions)	183.296	1,3	28,4	436,4
9	72.10 Productes laminats plans de ferro o d'acer xapats	174.504	1,3	29,6	29,5
10	72.25 Productes laminats plans dels altres acers alejats.	170.809	1,2	30,8	36,1
	Resta de partides	9.674.627	69,2	100,0	

Quant a l'origen de les importacions, pot mencionar-se que les corresponents a les *Parts i accessoris de vehicles automòbils* procedeixen majoritàriament d'Alemanya (38%) i Bèlgica (23%), els *Vehicles automòbils* de Bèlgica (48%) i d'Alemanya (45%) i els *Olis crus de petroli* de Nigèria (28%).

Diferenciant el nivell tecnològic dels productes industrials importats a la Comunitat Valenciana durant l'any 2002, el 39,7% d'ells incorpora un nivell tecnològic mitjà alt degut al pes de les compres de vehicles de motor i de productes químics. Els productes amb nivell tecnològic alt suposen tan sols el 6,4% del total. Quant als productes industrials amb nivells tecnològics mitjà baix i baix representen un 19,1% i 21,7% de les adquisicions, respectivament.

Si se desagreguen les importacions classificant els béns en funció de la destinació final, observem un comportament diferent respecte a les exportacions, amb predomini dels béns intermedis (52,3%) sobre els de consum (24,7%), mentre els de capital se situen de nou per davall (13,9%). Estos valors relatius no mostren canvis significatius respecte als dels últims anys.

La major part dels béns intermedis adquirits es destinen a la indústria, principalment productes minerals metàl·lics i no metàl·lics (10%), productes químics (9%), productes intermedis metàl·lics i per a maquinària (12%) i productes intermedis per a tèxtils, vestits, cuir i calçat (6%). Quant als béns de consum, es reparteixen de manera bastant equitativa entre aliments, begudes i tabac (7%), béns de consum durador (8%) i no durador (9%). Per últim, les importacions de béns de capital es componen bàsicament de maquinària (10%).

4. COMERÇ EXTERIOR PER MODES DE TRANSPORT

Per a l'adequada interpretació dels resultats segons el mode de transport cal conèixer l'abast i les possibles limitacions d'esta informació. En el cas dels intercanvis entre estats membre de la Unió Europea, s'entén per modalitat de transport probable el mode de transport actiu en què les mercaderies han penetrat o abandonat el territori espanyol. Per a les exportacions i importacions amb destinació o origen en països no comunitaris, es refereix al mitjà en què han entrat o eixit les mercaderies del territori duaner de la Unió Europea.

Quadre 6: Comerç exterior i intracomunitari segons el mode de transport. Comunitat Valenciana, 2002

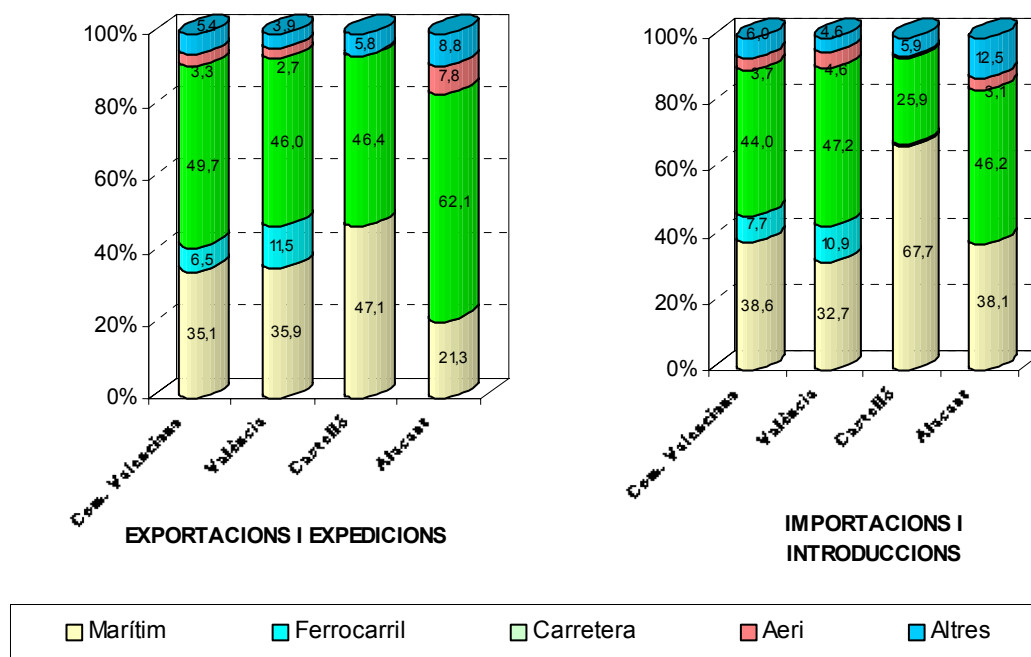
Modes de transport	Exportacions i expedicions		Importacions i introduccions	
	Milers d'euros	%	Milers d'euros	%
Transport marítim	5.945.863	35,1	5.401.861	38,6
Transport per ferrocarril	1.104.637	6,5	1.075.561	7,7
Transport per carretera	8.420.800	49,7	6.146.699	44,0
Transport aeri	565.949	3,3	524.147	3,7
Altres transports	915.352	5,4	836.618	6,0
TOTAL	16.952.601	100,0	13.984.885	100,0

Tenint en compte això, el transport per carretera és el mode d'eixida predominantment utilitzat en les vendes destinades a l'exterior (50%) després del qual se situa la via marítima (35%). En el cas de les adquisicions, el pes del transport per carretera és un poc menor (44%) i augmenta la seua importància el marítim (39%). Respecte al transport per avió i ferrocarril, tenen paregudes participacions percentuals en les exportacions i en les importacions (vegeu quadre 6).

En l'àmbit provincial, cal destacar que el transport per carretera com a primer mode de transport aconseguix la major quota sobre les exportacions provincials a Alacant (62%) mentre que la via marítima té el seu major pes relatiu a Castelló (47%). La presència del ferrocarril es limita a la província de València, amb una quota del 12% de les vendes exteriors, i el transport aeri té la major participació relativa en les exportacions d'Alacant (8%).

Si es realitza l'anàlisi de la utilització del primer mode de transport per als principals productes exportats a nivell de seccions de la Nomenclatura Combinada des de la Comunitat Valenciana, s'observa com el *Material de transport* es reparteix entre transport marítim (51%) i ferrocarril (30%), i les eixides per carretera se situen en un tercer lloc (16%). En canvi, els *Productes vegetals* utilitzen massivament la carretera (90%), a causa de factors com la ubicació geogràfica dels mercats de destinació (principalment Unió Europea) i les condicions especials de transport d'este tipus de càrrega (necessitat de cambres frigorífiques, col·locació ràpida en els mercats de destinació...). Quant a les *Manufactures de pedra, ceràmica...* utilitzen en primer lloc el vaixell (61%), si bé la carretera representa un significatiu 34%, repartiment més igualitari que es veu afavorit per la importància de les destinacions d'ultramar i les condicions físiques de la mercaderia. En el cas del *Calçat*, el primer mode de transport utilitzat és la carretera (63%), seguit del marítim i de l'aeri (13% i 14% respectivament). Finalment, cal afegir que el transport aeri resulta un mode molt minoritari que pren rellevància en eixides de mercaderies com *Perles fines, pedres i metalls preciosos, Joies, Òptica i Material de precisió o Objectes d'art*.

Gràfic 7: Distribució del comerç exterior i intracomunitari segons el mode de transport.
Comunitat Valenciana, 2002

Quant a les principals importacions realitzades des de la Comunitat Valenciana corresponents a *Maquinària i material elèctric i Material de transport*, l'estructura del mode de transport d'entrada és similar, amb un clar predomini del transport terrestre en la vessant de carretera (50% i 60% respectivament) i en la vessant de ferrocarril (18% i 22%).

5. COMERÇ EXTERIOR I INTRACOMUNITARI PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Les xifres del comerç exterior i intracomunitari en el seu desglossament per comunitats autònomes permeten efectuar la comparació interregional dels principals agregats del comerç exterior.

La Comunitat Valenciana és la segona en el rànquing exportador del conjunt de l'Estat darrere de Catalunya, el volum d'exportacions de la qual ha ascendit a 37.276 milions d'euros durant l'any 2002. Després de la Comunitat Valenciana (16.953 milions) se situen la Comunitat de Madrid (14.971 milions), el País Basc (11.638 milions), Andalusia (10.397 milions) i Galícia (9.760 milions) (vegeu quadre 7).

L'evolució respecte al 2001 d'estes comunitats més exportadores ha sigut positiva, oscil·lant entre un creixement de les vendes exteriors de 6,3% en el cas de la Comunitat Valenciana y del 0,3% del País Basc. La resta de comunitats autònomes també registren diferències importants, l'augment més significatiu és l'observat a Extremadura (50,5%) i el major descens el de Canàries (-12,2%).

Per la part de les importacions també destaca Catalunya, amb 51.892 milions d'euros. A continuació, amb unes adquisicions procedents de l'exterior de 42.611 milions d'euros, se situa la Comunitat de Madrid. En tercer lloc, es troba la Comunitat Valenciana, amb 13.985 milions d'euros, seguida de prop per Andalusia (11.034 milions), País Basc (10.171 milions) i Galícia (9.169 milions).

Assenyalarem per últim que cap de les comunitats amb unes xifres de comerç exterior semblants o fins i tot superiors a les de la Comunitat Valenciana assoleix la taxa de cobertura d'esta.

Quadre 7: *Comerç exterior per comunitats autònomes, 2002*

Comunitats autònomes	Exportacions i expedicions			Importacions i introduccions			Taxa de cobertura (%)
	Milers d'euros	%	Variació 2001-02 (%)	Milers d'euros	%	Variació 2001-02 (%)	
Andalusia	10.397.217	7,8	1,1	11.034.039	6,3	-8,3	94,2
Aragó	5.574.653	4,2	2,2	5.331.058	3,0	0,8	104,6
Astúries, Principat d'	1.809.573	1,4	14,6	2.160.413	1,2	5,2	83,8
Balears, Illes	1.518.907	1,1	26,0	1.799.034	1,0	9,7	84,4
Canàries	909.138	0,7	-12,2	3.298.084	1,9	-10,4	27,6
Cantàbria	1.531.428	1,1	1,5	1.461.527	0,8	-10,8	104,8
Castella - La Manxa	2.144.089	1,6	7,3	3.868.390	2,2	3,9	55,4
Castella i Lleó	7.920.601	5,9	-4,0	7.798.762	4,4	-4,0	101,6
Catalunya	37.275.906	28,0	1,6	51.891.796	29,6	2,8	71,8
Comunitat Valenciana	16.952.601	12,7	6,3	13.984.885	8,0	3,1	121,2
Extremadura	1.190.516	0,9	50,5	442.763	0,3	14,4	268,9
Galícia	9.760.051	7,3	5,2	9.168.681	5,2	-2,7	106,4
Madrid, Comunitat de	14.970.627	11,2	0,6	42.611.006	24,3	2,7	35,1
Múrcia, Regió de	3.869.711	2,9	8,0	4.841.840	2,8	10,3	79,9
Navarra, Comunitat Foral de	4.433.692	3,3	2,0	4.086.391	2,3	3,9	108,5
País Basc	11.637.595	8,7	0,3	10.171.079	5,8	1,5	114,4
Rioja, La	881.308	0,7	4,0	686.885	0,4	2,6	128,3
Ceuta i Melilla	137.261	0,1	-6,2	375.384	0,2	-9,5	36,6
Desconeguda	352.804	0,3	8,4	255.848	0,1	16,0	-
TOTAL ESPANYA	133.267.678	100,0	2,7	175.267.866	100,0	1,2	76,0

6. ANÀLISI D'INDICADORS

En el present apartat en fa una succinta anàlisi dels principals resultats obtinguts a partir del càlcul d'una sèrie d'indicadors d'interès a utilitzar com ferramentes útils per a caracteritzar alguns dels principals trets de l'activitat comercial exterior de la Comunitat Valenciana

6.1 Taxa d'obertura externa i propensió exportadora

La taxa d'obertura externa de la Comunitat Valenciana (importacions més exportacions sobre Producte Interior Brut (PIB) en termes percentuals) ha sigut en 2002 superior a la mitjana espanyola (45,6% i 44,5%, respectivament). Este resultat suposa un lleu retrocés respecte a les xifres de l'any 2001 (vegeu quadre 8).

En el rànquing per comunitats autònomes, la Comunitat Valenciana se situa en nové lloc, per darrere d'algunes comunitats que tenen un alt grau d'obertura externa a causa de l'important volum de transaccions, bé siguen exportacions, importacions o ambdues (vegeu quadre 9).

Si es vol aproximar el signe de la "vocació comercial" d'una regió pot utilitzar-se la propensió exportadora que s'obté del quocient entre les exportacions i el PIB en termes percentuals. En el cas de la Comunitat Valenciana, s'ha situat en el 2002 en un 25,0%, 6 punts per damunt de la dada obtinguda a nivell nacional (19,2%) i lleugerament inferior a la ratio del 2001.

Quadre 8: Propensió exportadora i taxa d'obertura externa. Comunitat Valenciana, 1998-2002.

	1998	1999	2000	2001	2002
PIB _(milers euros) C.Valenciana (base 1995) (*)	50.817.383	54.482.648	59.283.043	63.714.267	67.918.367
Exportacions i expedicions _(milers d'euros)	13.148.108	13.583.405	15.281.076	15.954.454	16.952.601
Importacions i introduccions _(milers d'euros)	9.520.546	10.593.033	12.621.964	13.564.114,4	13.984.885
Propensió exportadora (%)	25,87	24,93	25,78	25,04	24,96
Taxa d'obertura externa (%)	44,61	44,37	47,07	46,33	45,55

(*) Font: INE (les dades del 2002 són 1ª estimació)

Per tant, a diferència d'altres comunitats autònomes, la vocació comercial de l'economia valenciana s'orienta en major mesura a les vendes a l'estranger que a les importacions de productes, ja que tenen major pes relatiu en el PIB les exportacions que les importacions. Ordenant les comunitats autònomes en funció d'este indicador, la Comunitat Valenciana se situa en seté lloc per darrere de Navarra (37,6%), Castella-La Manxa (33,6%), Catalunya (29,2%), Galícia (26,5%), País Basc (26,3%), i Aragó (25,9%).

Quadre 9: Propensió exportadora i taxa d'obertura externa per comunitats autònomes, 2002.

Comunitats autònomes	PIBpm (*) (Milers d'euros)	Propensió exportadora (%)	Taxa d'obertura externa (%)
Andalusia	94.728.615	10,98	22,62
Aragó	21.490.309	25,94	50,75
Astúries, Principat d	15.444.555	11,72	25,70
Balears, Illes	17.269.680	8,80	19,21
Canàries	27.913.263	3,26	15,07
Cantàbria	8.911.516	17,18	33,59
Castella i Lleó	39.362.717	5,45	15,27
Castella-La Manxa	23.600.831	33,56	66,61
Catalunya	127.808.594	29,17	69,77
Comunitat Valenciana	67.918.367	24,96	45,55
Extremadura	11.881.740	10,02	13,75
Galícia	36.840.684	26,49	51,38
Madrid, Comunitat de	120.177.943	12,46	47,91
Múrcia, Regió de	16.757.728	23,09	51,99
Navarra, Comunitat Foral de	11.778.530	37,64	72,34
País Basc	44.179.737	26,34	49,36
Rioja, La	5.210.272	16,91	30,10
Ceuta i Melilla	1.953.043	7,03	26,25
Desconeguda	696.876	50,63	87,34
TOTAL ESPANYA	693.925.000	19,20	44,46

(*) Font: INE (1ª estimació)

6.2. Índexs d'avantatge comparatiu revelat

L'índex d'avantatge comparatiu revelat s'utilitza per a aproximar la capacitat exportadora relativa o "avantatge" comercial exterior associada a cada sector en relació amb la de del conjunt de l'economia. La seua expressió és la següent:

$$IVCR_{it} = \log \left\{ \frac{\left(\frac{X_{it}}{M_{it}} \right)}{\left(\frac{\sum X_{it}}{\sum M_{it}} \right)} \right\}$$

sent:

X_{it} = exportacions de productes del sector i en l'any t

M_{it} = importacions de productes del sector i en l'any t

L'índex es defineix en termes logarítmics i el seu rang té com a eix central el 0 entre $-\infty$ i $+\infty$. El sector "i" posseirà una capacitat exportadora superior a la mitjana de l'economia valenciana per a l'any "t" quan el seu IVCR siga > 0 .

No obstant això, en utilitzar la taxa de cobertura com a base d'este índex s'han de prendre en consideració les limitacions derivades de l'origen administratiu de la informació de base i que afecten l'assignació espacial de les adquisicions i vendes. Este problema és major en l'àmbit de les adquisicions o importacions, ja que una mercaderia pot importar-se per la Comunitat Valenciana i la seua destinació final situar-se fora del territori de la regió, a més, poden no tenir-se en compte les que havent-se atribuït a altres regions, acaben sent utilitzades a la Comunitat Valenciana.

Segons s'observa en el quadro 10, el major índex d'avantatge comparatiu revelat correspon als *Productes ceràmics* (cap. 69), seguit dels productes de *Pelleteria i les seues confeccions* (cap. 43) i dels *Vehicles i material per a vies fèrries* (cap. 86), sector res rellevant en l'àmbit exportador de la Comunitat Valenciana.

Quant a les mercaderies d'origen vegetal que mostren avantatge comparatiu són els tradicionals productes d'exportació basats en la dotació de recursos naturals de la regió. Dins d'estos es troben *Fruits comestibles* (cap 8), *Gomes, resines i altres suc i extractes vegetals* (cap. 13) i *Llegums i hortalisses* (cap 7), que han experimentat un lleuger augment dels nivells de competitivitat en l'últim any. També són importants quant a aportació de competitivitat els *Productes de molinaria* (cap. 11) i el *Calçat* (cap. 64).

Quadre 10: Ordenació dels índexs d'avantatge comparatiu revelat per productes segons capítols de la Nomenclatura Combinada. Comunitat Valenciana, 1998-2002.

	1998	1999	2000	2001	2002
Productes amb majors IVCR (capítols de la NC):					
69 Productes ceràmics	1,306	1,267	1,326	1,263	1,261
43 Pelleteria i les seues confeccions, pelleteria artificial	0,928	1,031	1,343	1,537	1,259
86 Vehicles i material per a vies fèrries	1,273	0,354	0,061	1,045	0,975
08 Fruits comestibles; escorces de cítrics o de melons	0,772	0,738	0,830	0,787	0,888
13 Gomes, resines i altres suc i extractes vegetals	0,749	0,916	0,704	0,809	0,834
11 Productes de molinaria; malt; midó i fècula	0,471	0,574	0,658	0,649	0,827
07 Llegums, hortalisses, plantes, arrels i tubèrculs	0,840	0,831	0,849	0,699	0,709
64 Calçat, polaines, botins i articles anàlegs	0,984	0,894	0,852	0,797	0,702
32 Extractes adobadors i tintoris; materials colorants	0,528	0,570	0,564	0,650	0,626
22 Begudes, líquids alcohòlics i vinagre	0,369	0,325	0,409	0,371	0,497
Productes amb menors IVCR (capítols de la NC):					
81 Els altres metalls comuns i les seues manufactures	-1,862	-2,232	-1,521	-1,666	-1,000
47 Pastes de fusta u d'altres matèries fibroses cel·lulòsiques	-1,957	-2,023	-1,017	-1,020	-1,087
78 Plom i les seues manufactures	-1,514	-0,938	-0,912	-1,356	-1,253
28 Productes químics inorgànics	-1,419	-1,269	-1,394	-1,311	-1,349
27 Combustibles i olis minerals; els seus destil·lats	-1,236	-1,182	-1,137	-1,286	-1,373
50 Seda	-1,773	-1,639	-1,682	-1,680	-1,417
75 Níquel i les seues manufactures	-1,557	-2,527	-0,881	-1,722	-1,423
88 Navegació aèria o espacial	-1,425	-0,458	-1,490	-0,995	-1,852
24 Tabacs i sucedanis del tabac el·laborats	-1,989	-1,447	-1,321	-1,099	-1,860
93 Armes i municions; parts i accessoris	-2,751	-2,234	-2,490	-2,934	-3,363

Quant als sectors amb menors índexs de competitivitat, en primer lloc es troba un tipus de producció d'elevada especificitat i escàs establiment a la Comunitat Valenciana, com és el d'*Armes i municions*. També destaquen el sector de *Tabacs i sucedanis* (cap. 24) i els productes pertanyents al sector de *Navegació aèria i espacial* (cap.88).

6.3. Índex de mesurament del comerç intraindustrial.

Segons el marc teòric tradicional, les diferències en tecnologia o en dotació de recursos productius entre països produeixen avantatges comparatius que afavoreixen els intercanvis comercials de productes pertanyents a distintes indústries (comerç interindustrial).

Tanmateix, en les últimes dècades està adquirint creixent importància entre els països amb cert nivell de desenvolupament l'especialització de cada país en diferents tipus de productes dins de les mateixes indústries o sectors. El fonament teòric bàsic d'este comerç intraindustrial és la recerca de la diferenciació de producte, atesa la similitud o aproximació en gustos dels consumidors i la seua valoració positiva davant la diversitat de varietats d'un mateix producte, que asseguren la seua demanda potencial i estimulen la generació d'economies d'escala per part de les empreses en subministrar la seua varietat al mercat internacional. En conseqüència, el significatiu augment de l'intercanvi de productes dins d'una mateixa indústria està generant que els dits països ja no siguen únicament exportadors o importadors d'un bé sinó que en la majoria de sectors es produïsquen fluxos comercials en ambdues direccions.

Una aproximació al mesurament global del comerç intraindustrial entre la Comunitat Valenciana i els mercats o grups de països als quals exporta i dels quals importa es pot realitzar a través de l'índex següent:

$$ICII_j = 1 - \frac{\sum_{i=1}^n |X_{ij} - M_{ij}|}{\sum_{i=1}^n (X_{ij} + M_{ij})}$$

on:

X_{ij} : exportacions del sector i destinades al mercat j

M_{ij} : importacions del sector i procedents del mercat j

El ICII pot variar entre 0 i 1, el 0 correspon a la inexistència de comerç intraindustrial i com més s'aproxime a 1 major proporció de comerç intraindustrial es detecta entre els mercats considerats.

Per a mesurar la rellevància d'este tipus de fluxos en el cas de la Comunitat Valenciana, identificarem els sectors industrials (i) amb els productes definits per capítols de la Nomenclatura Combinada, i els mercats d'origen i destinació (j) amb les àrees econòmiques utilitzades en la tabulació de resultats de la publicació.

Quadre 11: Índexs de comerç intraindustrial de la Comunitat Valenciana per àrees econòmiques, 2002

	ICII
Unió Europea	0,59
OCDE	0,57
G7	0,50
NPI	0,25
Europa de l'Est	0,21
Magrib	0,20
Amèrica Llatina	0,20
OPEP	0,19

El ICII de la Comunitat Valenciana amb el conjunt de la Unió Europea se situa en 0,59, el valor més alt obtingut d'entre tots els mercats considerats. Els resultats indiquen que els intercanvis de productes pertanyents als mateixos sectors productius són més intensos amb els països del nostre entorn econòmic i, dins d'este, del nostre entorn geogràfic. Així, si s'amplia el mercat als països integrants de la OCDE la dita ratio disminueix lleugerament, igual que ocorre si la comparació es fa amb els països integrants del G7 (vegeu quadre 11).

Tanmateix, amb els països menys desenvolupats les relacions comercials existents són de caràcter més interindustrial i tenen escassa presència les relacions intraindustrial.

Per a disposar d'una aproximació al perfil de comerç intraindustrial entre la Comunitat Valenciana i la Unió Europea a nivell sectorial pot calcular-se el ICII per a cada secció de la Nomenclatura Combinada utilitzant la mateixa fórmula anterior i suposant que:

X_{ij} : expedicions de la partida i i la secció j realitzades des de la Comunitat Valenciana amb destinació cap a la Unió Europea

M_{ij}: introduccions de la partida *i* i la secció *j* realitzades des de la Comunitat Valenciana amb origen en la Unió Europea

Entre els productes més representatius o de major pes en l'àmbit exportador i importador, s'observa que en *Material de transport* (secció 17) es produeix el major grau de corrent simultani d'exportacions i importacions amb els països de la Unió Europea. D'igual manera la Comunitat Valenciana és importadora i alhora exportadora de *Fusta, suro y les seues manufactures* (secc. 09) o *Pells, cuirs i les seues manufactures* (secció 08), fruit de l'aproximació en gustos dels consumidors europeus i els avantatges derivats de la diferenciació de producte (vegeu quadre 12).

Este intercanvi bidireccional també és important en altres sectors com *Matèries plàstiques artificials, cautxú* (secc. 07), i *Màquines aparells, material elèctric* (secció 16), el que pot suggerir la pensió cap a una especialització dins d'una mateixa branca.

Els ICII més baixos es corresponen amb seccions de la Nomenclatura Combinada en les quals el valor de les exportacions per a la Comunitat Valenciana és molt rellevant i supera àmpliament els fluxos importadors. És el cas del *Calçat, barreteria, paraigües, plomes artificials* (secció 12) o de les *Manufactures de pedra, ciment, etc.; ceràmica, vidre* (secció 13), sectors característics del comerç exterior valencià en els quals es difícil la penetració de la producció competidora estrangera.

D'altra part, també s'observen índexs baixos en sectors amb una dependència externa significativa com en *Òptica, fotografia i cinema; aparells de precisió* (secció 18) y sobretot en *Armes i municions* (secc. 19), sector en què les exportacions són pràcticament inexistent.

Quadre 12: Índexs de comerç intraindustrial de la Comunitat Valenciana amb la Unió Europea per productes, 2002

Secció	Descripció	Expedicions (Milers euros)	Introduccions (Milers euros)	ICII
03	Greixos i olis, productes del seu desdoblament	15.034	8.710	0,108
04	Productes alimentaris, begudes i tabac	334.924	210.814	0,329
05	Productes minerals	50.603	177.447	0,307
06	Productes de les indústries químiques	407.434	773.039	0,455
07	Matèries plàstiques artificials, cautxú	251.851	568.851	0,475
08	Pells, cuirs i les seues manufactures	126.517	176.637	0,504
09	Fusta, suro i les seues manufactures	116.662	158.906	0,588
10	Paper, les seues matèries primeres i manufactures	109.016	263.857	0,250
11	Matèries tèxtils i les seues manufactures	582.600	422.036	0,405
12	Calçat, barreteria, paraigües, plomes	1.013.756	63.886	0,116
13	Manufactures de pedra, ciment; ceràmica	986.210	186.394	0,216
14	Perles fines, pedres i metalls preciosos	24.359	30.115	0,734
15	Metalls comuns i les seues manufactures	385.695	847.206	0,399
16	Màquines i aparells, material elèctric	662.574	1.539.583	0,429
17	Material de transport	2.942.481	1.947.005	0,572
18	Òptica, fotografia i cinema; aparells precisió	46.954	144.798	0,257
19	Armes i municions	1	38.839	0,000
20	Mercaderies i productes diversos	567.442	152.156	0,368
21	Objectes d'art, per a col·leccions i antiguitats	1.457	139	0,168

Finalment, cal insistir una vegada més en l'origen administratiu de la informació estadística de base utilitzada per al càlcul dels índexs i la possibilitat que puguen comptabilitzar-se operacions d'entrada i/o eixida de productes la destinació final dels quals no es trobe dins de la mateixa Comunitat Valenciana.